

COLLEGEVOORSTEL

Documentnummer : C-21-27052

Datum : 13 april 2021

Auteur :

Team : Sociaal beleid

Portefeuillehouder(s) : H. Erol

Onderwerp Tussentijdse resultaten Gezondheidsonderzoek in de IJmond

Kern van de zaak De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten hebben het RIVM gezamenlijk opdracht gegeven voor een breed gezondheidsonderzoek in de IJmond. Het onderzoek verloopt in fases. Het eerste deel is nu gereed en het rapport over de tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond wordt gedeeld.

Geadviseerde beslissing

1. Kennis te nemen van het RIVM-briefrapport 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek in de IJmond' (INT-21-59793);
2. Het RIVM-briefrapport 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond' (INT-21-59793) met bijgevoegde brief ter kennisgeving naar de raad te versturen (UIT-21-71210);
3. Het RIVM-briefrapport over de 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond' met bijgevoegde brief (INT-21-59948) gezamenlijk met de Gedeputeerde Staten en de colleges van Burgemeesters en Wethouders van de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen, te versturen naar staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat;
4. De portefeuillehouder Gezondheid en Milieu te machtigen om in samenspraak met de portefeuillehouders van de gemeenten Velsen, Heemskerk en provincie Noord-Holland redactionele wijzigingen, mits het niet leidt tot wezenlijke wijzigingen van de inhoud, aan te brengen in de raadsbrief (UIT-21-72110) en de brief aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (INT-21-59948).

Gemaakt in overleg met adviseurs:

	Datum en paraaf
- Communicatie	:
- Planning & Control	:
- Juridische zaken	:

Persbericht : Ja, verzorgt door de provincie N-H (INT-21-59792)

Ondernemingsraad : Niet van toepassing

Geheimhouding : Niet van toepassing

Reden geheimhouding:

Geheimhouding tot :

Financiële consequenties: Nee

Evaluatiemoment : Nee

Behandeling in raad : Nee

Behandeling in cie(s) : Nee

Datum besluit:

Besluit:

Paraaf & datum strategisch manager

Paraaf & datum concern controller

Inleiding / aanleiding

De provincie Noord- Holland en de IJmondgemeenten hebben het RIVM gezamenlijk opdracht gegeven voor een breed gezondheidsonderzoek in de IJmond. De onderzoeksopzet is gebaseerd op ongeveer 300 vragen van bewoners die zijn gesteld na het eerste RIVM onderzoek naar de zogenoemde grafietregens, Project Grafietregens en Gezondheid. Een groot deel van die vragen is reeds beantwoord.

Voor vragen die nader onderzoek vereisen heeft het RIVM opdracht gekregen voor een vervolg gezondheidsonderzoek. Het onderzoek bestaat uit opeenvolgende fases, met een totale doorlooptijd van 2020-2022. Voor de uitvoering van het onderzoek wordt er samen gewerkt met een klankbordgroep van bewoners en experts.

Het onderzoeksvoorstel van het RIVM voor het gezondheidsonderzoek bestaat uit drie clusters (A t/m C). Het RIVM adviseert hierin een gefaseerde aanpak: vervolgstappen worden bepaald op basis van informatie die in een vorige fase ('cluster') is opgehaald. In eerste instantie is opdracht gegeven voor drie onderdelen van Cluster A waarmee direct kon worden gestart: het zogenaamde 'basisonderzoek' (dat bestaat uit de onderdelen 2.1 Analyse bestaande data, 3.1 Acute klachten en 3.4 Analyse huisartsenregistratie).

Op basis van advies van het RIVM en de klankbordgroep van inwoners en experts is in april 2020 besloten de volgende onderdelen aan de onderzoeksopdracht toe te voegen:

- 1.1a Depositie buiten
- 1.1b Depositie binnen
- 1.4 Blootstellingsscenario's voor kinderen
- 1.8 Markerstoffen identificeren
- 1,9 Broninschatting door gradiënt, windrichting en patronen
- 2.2 Additionele metingen totaal en inhaleerbare stof
- 2.4 Modelleren
- 2.5 Markerstoffen herleiden naar de bron
- 3.2 Dagboekonderzoek

Het onderzoek wordt opgeleverd in verschillende delen. Vanwege de situatie rond COVID-19 heeft de oplevering van het eerste deel van het onderzoek iets langer geduurd. Het eerste deel is nu gereed en bevat:

- Tussentijdse resultaten betreffende luchtkwaliteit op ervaren (on)gezonde dagen;
- Resultaten van een verkenning, uitgevoerd door het Nivel, naar acute gezondheidsklachten in de IJmond;
- Het resultaat van de haalbaarheidsstudie om een panelstudie uit te voeren in de leefomgeving nabij Tata Steel.

Voor de zomer van 2021 verwacht het RIVM het deel van het gezondheidsonderzoek uit cluster A dat ziet op de depositie te kunnen opleveren. In het najaar van 2021 volgt naar verwachting een vervolg op het onderdeel "Luchtkwaliteit en inhaleerbare fractie op ervaren (on)gezonde dagen" waarmee door bron- en patroonherkenning wordt getracht verder inzicht te krijgen in de bijdragen van verschillende emissiebronnen aan de concentraties van stoffen in de lucht die mensen kunnen inademen.

De resultaten van het eerste deel van het RIVM gezondheidsonderzoek, te weten 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond' (INT-21-59793) worden middels een brief (UIT-21-71210) aangeboden aan de raad.

Wettelijke competentie van college van burgemeester en wethouders of raad

Op grond van artikel 160, lid 1, aanhef en onder a van de Gemeentewet is het college bevoegd om het dagelijks bestuur van de gemeente te voeren. Op grond van artikel 169, lid 2, van de Gemeentewet verstrekt het college de raad alle inlichtingen die de raad voor de uitoefening van zijn taak nodig heeft.

Relatie met het collegeprogramma

In het collegeprogramma is volksgezondheid en milieu opgenomen. Een gezonde leefomgeving begint bij een schonere lucht. Samen met de Omgevingsdienst IJmond, de GGD en de provincie blijven gemeenten zich daarom inzetten op voortzetting van de milieudialoog. Met dit besluit laten de IJmondgemeenten zien dat er proactief gewerkt wordt en dat volksgezondheid en milieu hoog op de agenda staan.

Relatie met gemeentebegroting / budgetregels

Er zijn geen financiële en personele consequenties verbonden aan dit voorstel.

Relatie met regionale samenwerking

De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten hebben samen de verantwoordelijkheid om de balans tussen de industrie en de omgeving te bewaken. Dit is vastgesteld in het Programma Tata Steel 2020-2050 (INT-20-57843). Met het programma wordt er bijgedragen aan een gezondere en veilige leefomgeving in de IJmond. Het in kaart brengen van de gezondheid is één van de vier sporen uit het programma.

Eerdere besluiten / bestaand beleid / nieuw beleid

Programma Tata Steel 2020-2050; Samenwerken aan een gezondere en veilige IJmond (C-20-26867).

Communicatie

Gedeputeerde Staten stuurt een aanbiedingsbrief naar Provinciale Staten. De colleges van B&W sturen een vergelijkbare brief naar de eigen gemeenteraden. Met de provincie is afgesproken dat de provincie de toezending van het rapport met een begeleidende brief naar de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat verzorgt. Deze brief (INT-21-59948) wordt mede ondertekend door de colleges van de IJmondgemeenten. De brief wordt als afschrift meegezonden met de raadsbrief.

De provincie en de IJmondgemeenten hebben een gezamenlijk persbericht gemaakt (INT-21-59792) De provincie verzorgt de verspreiding van het persbericht naar de respectievelijke media contacten.

Evaluatie

Niet van toepassing.

Geheimhouding

Niet van toepassing.

Motivering voorgesteld besluit

Het eerste deel van het gezondheidsonderzoek in de IJmond is gereed. Het bevat:

- *Tussentijdse resultaten luchtkwaliteit op ervaren (on)gezonde dagen*

Uit het briefrapport van het RIVM blijkt dat de luchtkwaliteit vaker matig tot onvoldoende is in de IJmond dan op achtergrondlocaties waar geen industrie in de omgeving aanwezig is. In de omgeving van Tata Steel komen vaker hogere concentraties fijnstof (PM10) voor dan in delen van Nederland zonder zware industrie. Dit geldt zowel voor de daggemiddelde als uurgemiddelde PM10 fijnstofconcentraties. Dit laat zien dat de IJmond een relatief zwaar belast gebied is. Met name bepaalde groepen (kinderen, ouderen, mensen met luchtwegklachten) kunnen hier gezondheidseffecten van ondervinden, zo schrijft het RIVM. Voor dit onderzoek is fijnstof gekozen als graadmeter voor de luchtkwaliteit. Fijnstof wordt op verschillende plekken in de IJmond gemeten en er is veel bekend over de effecten ervan op de gezondheid.

- *Acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen in de IJmond*

Het Nivel heeft voor een breed scala aan acute gezondheidseffecten en een aantal chronische aandoeningen verkend of deze in de IJmond meer, minder of evenveel worden gepresenteerd aan de huisarts, vergeleken met regio's in Nederland met evenveel industrie (controlegebied 'industrie') en regio's met weinig tot geen industrie (controlegebied 'platteland').

De resultaten van het Nivel laten zien dat in de IJmond relatief veel acute gezondheidsklachten en chronische aandoeningen vaker gerapporteerd worden bij de huisartsen vergeleken met de controlegebieden. Deze klachten zijn bijvoorbeeld misselijkheid, symptomen van het oog, hoofdpijn, benauwdheid, jeuk en pijn op de borst. Chronische aandoeningen van het hart, diabetes en longkanker worden rondom het industriegebied IJmond vaker gediagnosticeerd dan elders en Chronische Obstructieve Long Ziekte (COPD) wordt in de IJmond vaker gediagnostiseerd dan op het platteland. Deze symptomen en aandoeningen betreffen meerdere orgaansystemen: onder meer luchtwegen, maag-darmkanaal, huid, hart en vaten.

Aan eerdere bevindingen van onderzoeken uitgevoerd door RIVM en GGD wordt toegevoegd dat het om relatief veel symptomen gaat die statistisch significant vaker voorkomen. Dit geldt zeker voor de vergelijking met industrieel gebied elders. De analyse laat ook zien dat meerdere symptomen en aandoeningen in de regio IJmond niet vaker (ziekte van Hodgkin, leukemie) of zelfs minder vaak (bronchitis, astma bij volwassenen) worden gezien door de huisarts.

Het RIVM benadrukt dat dit onderzoek géén antwoord geeft op de vraag wat de *oorzaak* is van de gezondheidsklachten. Het RIVM geeft aan dat bij het ontwikkelen van gezondheidsklachten verschillende factoren een rol spelen. In de IJmond zijn in potentie de aanwezigheid van zware industrie als Tata Steel met daaraan gerelateerde emissies, wegverkeer en scheepvaart van invloed op de gezondheid. Ook persoonlijke factoren zoals aanleg, leefstijl en beroep spelen een rol in de ontwikkeling van gezondheidsklachten.

- *Haalbaarheidsstudie panelstudie (dagboekonderzoek)*

Het RIVM geeft aan dat een studie onder omwonenden meer inzicht zou kunnen geven of er een verband is tussen de luchtkwaliteit en de acute gezondheidsklachten. Omwonenden zouden hiervoor langere tijd in een dagboek kunnen bijhouden op welke dagen zij bepaalde klachten hebben. Volgens het RIVM is zo een onderzoek haalbaar. Als uitkomstmaten dienen ten minste dagelijks zelf gerapporteerde luchtwegklachten, geurhinder en longfunctie meegenomen te worden. Om de acute gezondheidseffecten te relateren aan stoffen in de lucht worden de volgende componenten voorgesteld: fijnstof PM10 en PM2,5, ultrafijnstof en een component die kan dienen als markerstof voor de emissies van het Tata Steel terrein.

Reactie

Het rapport bevestigt ons college in de opgave die Beverwijk heeft en de inspanningen die we gezamenlijk met andere overheden leveren om de leefomgeving in de IJmond te verbeteren. We zetten ons hierom samen met gemeente Velsen, Heemskerk en de provincie in op het verminderen van emissies in de IJmond.

De leefomgeving in de IJmond voldoet aan de nu geldende wettelijke milieunormen voor bijvoorbeeld fijn stof (immissie) en geluid. Toch is de IJmond een zwaar belast gebied met negatieve effecten op de gezondheid. Cumulatie van de effecten van milieubelastende activiteiten en piekbelasting zijn hier (mede) de oorzaak van. Dit RIVM-onderzoek toont eens te meer aan dat werken aan een gezonde leefomgeving een belangrijke en urgente opgave is.

Het is noodzakelijk dat alle betrokken overheden gezamenlijk blijven werken aan een gezondere leefomgeving in de IJmond. Naast de lange termijn willen we daarbij

nadrukkelijk ook de focus leggen op maatregelen die op de korte termijn leiden tot een merkbaar gezondere leefomgeving in de IJmond. De IJmondgemeenten en de provincie doen daarom een appèl op de Staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat om scherpere regelgeving op te stellen en waar nodig aanvullende maatregelen te nemen om zo te investeren in een gezondere leefomgeving in de IJmond.

Op een aantal punten is naar aanleiding van het briefrapport nadere besluitvorming nodig. Dit betreft de wijze waarop wij in het vervolg omgaan met het inzichtelijk maken van piekbelasting in de IJmond, bijvoorbeeld door dit op te nemen in het jaarlijkse Datarapport Luchtkwaliteit IJmond. Uit het rapport blijkt verder dat een panelstudie onder omwonenden ("dagboekonderzoek") haalbaar is. En het Nivel beveelt in haar analyse aan om de gezondheid van bewoners aanvullend te monitoren met verschillende gegevens. Over de precieze uitwerking van deze punten nemen wij, na consultatie van de klankbordgroep samen met de provincie, later een besluit.

Consequenties voorgesteld besluit

Met dit besluit wordt de raad actief geïnformeerd over de tussentijdse resultaten van het gezondheidsonderzoek in de IJmond en de inspanningen van de provincie en de IJmondgemeenten.

Collegebesluit

Documentnummer : C-21-27052
Team : Sociaal beleid
Onderwerp : Tussentijdse resultaten Gezondheidsonderzoek in de IJmond

Burgemeester en wethouders van Beverwijk;

Overwegende dat,

De provincie Noord-Holland en de IJmondgemeenten samen de verantwoordelijkheid hebben om de balans tussen de industrie en de omgeving te bewaken.

Gelet op artikel 160, lid 1, aanhef en onder a, en artikel 169, lid 2, van de Gemeentewet.

b e s l u i t e n :

1. Kennis te nemen van het RIVM-briefrapport 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek in de IJmond' (INT-21-59793);
2. Het RIVM-briefrapport 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond' (INT-21-59793) met bijgevoegde brief ter kennisgeving naar de raad te versturen (UIT-21-71210);
3. Het RIVM-briefrapport over de 'Tussentijdse resultaten gezondheidsonderzoek IJmond' met bijgevoegde brief (INT-21-59948) gezamenlijk met de Gedeputeerde Staten en de colleges van Burgemeesters en Wethouders van de gemeenten Beverwijk, Heemskerk en Velsen, te versturen naar staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat;
4. De portefeuillehouder Gezondheid en Milieu te machtigen om in samenspraak met de portefeuillehouders van de gemeenten Velsen, Heemskerk en provincie Noord-Holland redactionele wijzigingen, mits het niet leidt tot wezenlijke wijzigingen van de inhoud, aan te brengen in de raadsbrief (UIT-21-72110) en de brief aan de staatssecretaris van Infrastructuur en Waterstaat (INT-21-59948).

Beverwijk, 13 april 2021
burgemeester en wethouders

